

W. 104; popo. nr M. 815/1542
A

Banka Sp. z o.o.
H. Dławińska
lipiec 1997

Rachunek
Bank Pomorski
ul. Składowa 22
80-001 Gdańsk
Konto: 14 1010 1010 1010 1010 1010
Konta: 14 1010 1010 1010 1010 1010

motenisty Dmowski
Zona 87-650 Skępe

dr Bogdan Ziobowski
Wrocław

Wrocław
Poz - AK
+ Winiowski Aleksander

M-845/1542¹Pom.

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Wimowski Aleksander.....

J: M-845/1542 Pom.....

Włocławek POZ-AK.....

I./1. Relacja k. 3 s. 1-3

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację k. 2 s. 1-2

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 16

VI. Fotografie dwa albumy grafii

I/1. Relacja - Winiowski Aleksander

1. - życiorys autorstwa H. Dzienickiego str. 1. k. 1
(2 kserokopie fot. + mps)
2. - biogram aut. H. Dzienickiego str. 2-3 k. 2
(mps oryginal + kopia)

M. 815/1542

1/1/1.

Aleksander W I N O W S K I

syn Maxymiliana, ur. w 1912 r. w Wielgim,
zamieszkały w Malanówku, rolnik.

Dowodził grupą partyzancką POZ-AK, działającą
na terenie gmin: Ligowo, Tłuchowo, Skępe.
W dniu 5 .08.1944 r. zginął walcząc z hi-
tlerowcami do ostatniego naboju umożliwiając
w ten sposób wycofanie się członków oddziału wo-
bec przewagi wroga. Walka miała miejsce w Nucie
Skępskiej. Prochy jego spoczywają na cmentarzu
w Skępem.

3/1/2.

Winowski Aleksander

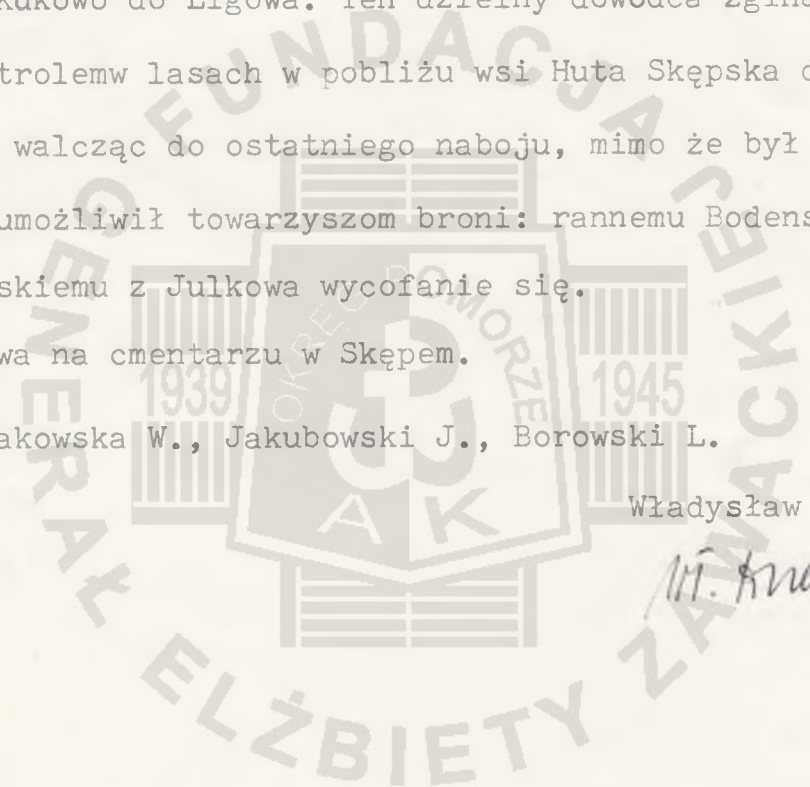
Na pograniczu gmin Skępe, Ligowo i Tłuchowo współpracując z grupą
 ✓ Porębskich z Osieka działa bardzo dzielny organizator ruchu oporu,
 partyzant Aleksander Winowski. Winowski, młody rolnik, urodził się
 w 1912 r., został usunięty z własnego gospodarstwa w Malanówku, podjął
 czynną walkę zbrojną z okupantem. Organizował wypadki na posterunki
 niemieckiej żandarmerii, likwidował szpiegów i kolaborantów. M.in.
 rozstrzelał znanego kolaboranta ze wsi Czeremo w rowie przy drodze
 ze wsi Kukowo do Ligowa. Ten dzielny dowódca zginął w walce z niemieckim
 patrolem w lasach w pobliżu wsi Huta Skępska dnia 15 sierpnia
 1944 r. walcząc do ostatniego naboju, mimo że był ranny. Poświęcając
 ✓ siebie umożliwił towarzyszom broni: rannemu Bodenszacowi z Orłowa
 ✓ i Kowalskiemu z Julkowa wycofanie się.

Spoczywa na cmentarzu w Skępem.

Rel. Makowska W., Jakubowski J., Borowski L.

Władysław Drzewiecki

M. Krawczyk

7/11/3.
ferula

Winowski Aleksander

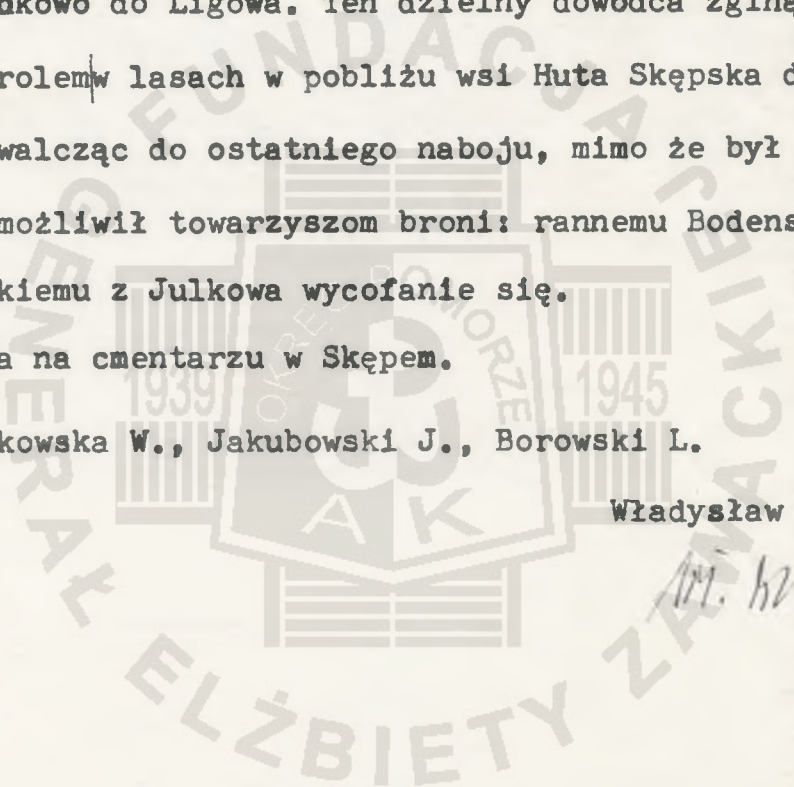
Na pograniczu gmin Skępe, Ligowo i Tłuchowo współpracując z grupą Porębskich z Osieka działał bardzo dzielny organizator ruchu oporu, partyzant Aleksander Winowski. Winowski, młody rolnik, urodził się w 1912 r., został usunięty z własnego gospodarstwa w Malanówku, podjął czynną walkę zbrojną z okupantem. Organizował wypadki na posterunki niemieckiej żandarmerii, likwidował szpiegów i kolaborantów. M.in. rozstrzelał znanego kolaboranta ze wsi Czermno w rowie przy drodze ze wsi Kukowo do Ligowa. Ten dzielny dowódca zginął w walce z niemieckim patrolem w lasach w pobliżu wsi Huta Skępska dnia 15 sierpnia 1944 r. walcząc do ostatniego naboju, mimo że był ranny. Poświęcając siebie umożliwił towarzyszom broni: rannemu Bodenszacowi z Orłowa i Kowalskiemu z Julkowa wycofanie się.

Spoczywa na cmentarzu w Skępem.

Rel. Makowska W., Jakubowski J., Borowski L.

Władysław Drzewiecki

M. Krenkiewicz

II. Materiały wspomniawca relacyj-
Wimowski Aleksander:

1. D. Ziółkowski, biogram „Wimowski Aleksander”,
[w:] Słoa. biograf. konspiracji pomorskiej 1939-1945,
Tomii 2004, z. 6, s. 185-188, kserokop. k. 2 s. 1-2

11/11

Winowski Aleksander (1912–1944), kmndt Plac. POZ–„Znak” i AK Ligowo, dowódca oddz. part.

Urodzony w 1912 w Suminie pow. lipnowski, syn Maksymiliana i Zofii Bronisławy Pawłowskiej. Ojciec zarządzał gorzelnią w Wielgim, a potem w Suminie. Po likwidacji gorzelni w majątku Sumin kupił nieduże gospodarstwo rolne w Malanówku, które prowadził wraz z rodziną. A.W. po ukończeniu szkoły powszechnej w Płocku kontynuował naukę w szkole mechaniczno-zawodowej we Włocławku. Przed 1939 zajmował się gospodarstwem z uwagi na podeszły wiek rodziców. Przez około pół roku służył w wojsku. Został zwolniony ze służby wojskowej po przebytej operacji żołądka.

Nie uczestniczył w kampanii wrześniowej. W początkowym okresie okupacji mieszkał w Malanówku, prowadząc własne gospodarstwo. W 1940 popadł w konflikt z miejscowymi Niemcami z powodu odmowy podjęcia pracy przymusowej u niemieckiego gospodarza w sąsiedniej wsi Źródła. Ukrywając się, nawiązał kontakt z Plac. POZ–„Znak” we wsi Osiek gm. Ligowo, kierowaną przez Witolda Porębskiego. Współpracował z grupą zorganizowaną w połowie 1940 przez Saturnina Giblewskiego ps. „Szturm”. W jej skład wchodził m.in. Brzozowski i Tadeusz Szczepkowski, prowadzący punkt nasłuchu radiowego. Z grupą współdziałali też Franciszek Kisielewski ze wsi Moczydła, odpowiedzialny za stan techniczny aparatury do nasłuchu radiowego, oraz ze Skępego Wacław Denst i Leonard Jankowski ps. „Marek” (nauczyciel). Zadaniem A.W. było m.in. przekazywanie uzyskanych informacji. Po aresztowaniu w maju 1941 W. Porębskiego, Brzozowskiego i T. Szczepkowskiego (zamordowani w obozach koncentracyjnych) zszedł do głębokiego podziemia. Zerwał też w 1941 potajemne kontakty z rodziną, wysiedloną do Białych Błot pod Bydgoszczą (gospodarstwo przejął Niemiec Milke). Na początku 1942 zorganizował niewielki oddz., liczący latem tr. 12 partyzantów. Przed marcem 1942 objął funkcję

Słow. boog gr. konsp. pomorskiej 1939-45,
Tommi 2004, 2.6

11/2
kmdt. Plac. POZ–„Znak” Ligowo, powierzając oddz. Bolesławowi Żołnowskiemu ps. „Mściwy”. Konspiracyjną działalność prowadził także na terenie gm. Tłuchowo, Skępe (pow. lipnowski), Mochowo (pow. sierpecki). Organizował szkolenia wojskowe, gromadził broń, lekarstwa i środki opatrunkowe oraz tworzył zaplecze dla oddz. part., budując bunkry. Gromadził informacje o ruchach wojsk niemieckich i żandarmerii, Polakach kolaborujących z okupantem, ostrzegał zagrożonych wywózką i aresztowaniem. W zakresie wywiadu utrzymywał stały kontakt z Józefem Siwkim ps. „Przełęcz” z Wieńca, kierującym punktem kontaktowym wywiadu. Przypuszczalnie przez „Przełęcz” przekazywał materiały wywiadowcze Franciszkowi Bendigowi ps. „Ksawery”, szefowi wywiadu Pom. Okr. AK. Do jego bliskich współpracowników należeli: Jan Borowski (wysiedlony z Malanowa do Żurawinka gm. Mochowo), Jagodziński (szwagier Borowskiego), Jan Malanowski z Malanówka, Lisowski ps. „Lis” (rolnik), Leon Biłgorajski w Ligówku (gm. Ligowo), Ziółkowski w Malanowie. U nich znajdowały się kwatery konspiracyjne i punkty kontaktowe. W kwaterze u Lisowskiego w kwietniu–maju 1942 zaprzysiął Jerzego Zbigniewa Jabłońskiego, którego do AK wprowadził J. Borowski. Na jego polecenie J. Z. Jabłoński z Krystyną Jabłońską (siostrą zam. Huszcza) zorganizował konspiracyjną szkołę utrzymywaną przez Plac. AK Ligowo i Mochowo. W organizowaniu tajnego nauczania, kolportażu prasy konspiracyjnej współdziałał z Januszem Łukowskim ps. „Kępa”, kmdt. Obw. AK Sierpc. Organizował wypadki na posterunki niemieckiej żandarmerii, likwidował szpiegów i konfidentów. W 1944 przy drodze ze wsi Kukowo do Ligowa z jego polecenia wykonano wyrok na konfidentcie Wiśniewskim ze wsi Cermno. Akcję przeprowadzili partyzanci z oddz. B. Żołnowskiego (oddz. dywersji i sabotażu): J. Z. Jabłoński, Szczepan Filipkowski ps. „Mały” (przybr. nazw. Zygmunt Wiśniewski), Zieliński, mieszkaniec Lipna, ukrywający się w Sułkowie gm. Mochowo). A. W. zginął 4 IX 1944 w czasie walki prawdopodobnie z oddz. Jagdkommando z Ligowa. Idąc w kierunku wsi Huta Kępska z dwoma partyzantami (Kowalskim z Julkowa, Bodenszaczem z Orłowa), został zaskoczony przez silny oddział. W walce został ranny Bodenszacz. Widząc przewagę wroga, A. W. kazał swoim żołnierzom się wycofać, a sam osłaniał ich odwrót. Po zniszczeniu dokumentów, które miał przy sobie, ostatnim pociskiem pozbawił się życia.

Został pochowany w zbiorowej mogile w lesie w okolicy Huty Skępskiej. Po wojnie ekshumowany, spoczywa na cmentarzu w Skępem.

Winowska Władysława (siostra); współdziałała w zakresie legalizacji, fałszując niemieckie dokumenty, w które zaopatrywała osoby poszukiwane przez okupanta. Aresztowana i zesłana do obozu koncentracyjnego Stutthof, przebywała tam do 25 IV 1945.

Brat Winowski Tadeusz (ppor.), uczestniczył w kampanii wrześniowej 1939, mylony w literaturze z Aleksandrem.

APAK, T.: Drzewiecki S., Jabłoński J. Z., Nasiński J., Siwek T., Winowski A., Żołnowski B.; Drzewiecki W., Walka i martyrologia mieszkańców gminy

Skępe w latach 1939–1945, bdw. (mps w Bibliotece WTN); Krajewski M., *Skępe zarys dziejów i obraz współczesny*, Rypin–Skępe 1966, s. 59, 64–66; tenże, *Dobrzyński słownik biograficzny. Ludzie europejskiego regionu*, Włocławek 2002, s. 676–677; tenże, *W cieniu wojny i okupacji. Ziemia dobrzyńska w latach 1939–1945*, Rypin 1995, s. 339, 342; Lewandowski R., *Martyrologia powiatu lipnowskiego w drugiej wojnie światowej*, Lipno 1984, s. 9, 11; *Relacje...*, s. 215–217, 220.

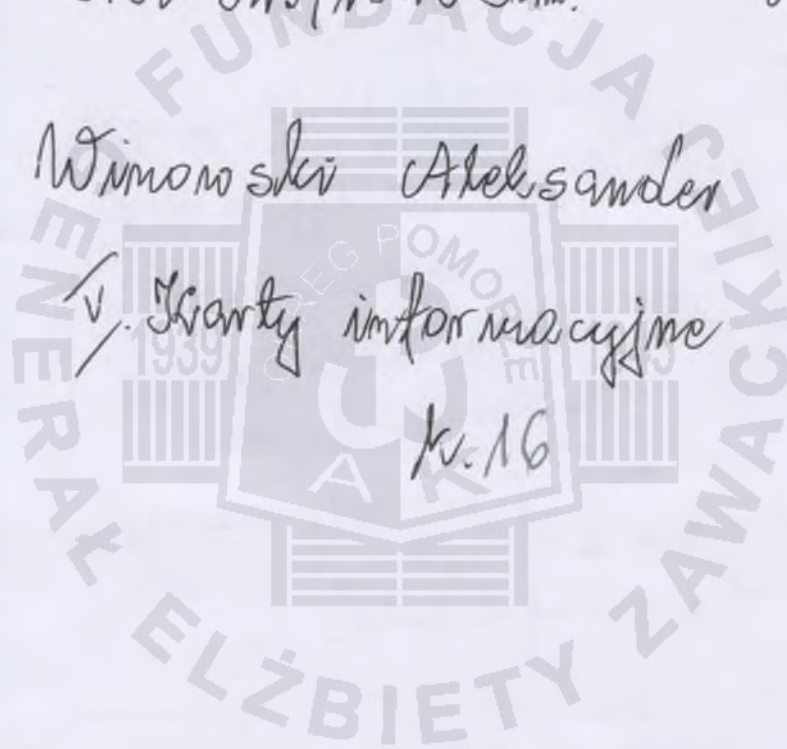
T: M- 845/1542 Tom.

Wrocław.

Wimowski Aleksander

✓ Kwoty informacyjne

kw. 16

Lipno 2

Winowski Aleksander

Organizator ruchu oporu na pograniczu gmin Skępe i Tłuchowo. Przeprowadzał zamachy na policję niemiecką i likwidację konfidentów. Między innymi zlikwidowano Stanisława Wiśniewskiego z Czermna.

Poległ w skępskich lasach, w pobliżu wsi Obóz, walcząc z niemieckim patrolem, ranny, do ostatniego naboju.

Rel. Władysław Drzewiecki, Skępe.

+ Winowski Aleksander

Lipno 3
PK

inf. 7. Jablonskiego L 124/Pom - 06-05-90

Komendant placówki Lipno P2P/PK

27

Winowski
por. WP

lipno 4.

Zbiegły z obozu jeniec-
skiego, wg relacji A. ~~Kret-~~ Kret-
kowskiej zorganizował oddział
partyzancki Bolesława Żelnow-
skiego ze Skępego 1945

Adela Kretnowska

Lipno 5.
PZP, BK

Mimo wstąpił Aleksander - kandydat plebiscytu
z 1922. BK w Lipnie pow. lipnowski, zapisany p. t.
do 242-BK Jędrze Jabłońskiego w lipnie 1942.
Zapisany w zasadce zorganizowanej przez
Mięmiotów w lasach stepowych w lipnie 1942.

z dn. 27. VI 1991.

Źródło: Dziennik Krysztyny Hurszyny, siostry
Jędrze Jabłońskiego zamieszkałej w Warszawie
J. Jabłońskiego nr M-322

uP

Lipno
928 / AK

6

Winiowski Aleksander - kuzal
placówki AK Lipno, zginął w lesie w Stypskich
w pobliżu w końcu 1944r. Na jego polecenie
Krytyka i Języ Jabłonscy prowadzili tajne
nauczanie w Modurze - Rumunki

Źródło: Języ Jabłonstwy Języ,
List J. Jabłonstwy do "20" z dn. 2. II 1990r.

uż.

Lipno 7
PZP, AK

Minowski Aleksander - kandydat plac AK
Lipnowo, brat udział w kampanii wrześniowej
1939r., był ziemianinem wyprzedzonym z majątku
majątku położonego w gminie Lipnowo.
Latem 1944r. dowodził oddziałem wykonującym
wyrok na konfidencje Wisniowskiemu ze wsi
Czeremno koło Słupca.

Minowski zginał w wieku 32 lat ^{4 kwietnia}
(małżeństwo J. Jabłońskiego Nr. 7) 1944r., będąc rannym, wykrytym:
źródło: tenka Jędrzej Jabłoński -
list J. Jabłońskiego ob. 20. z dn. 6. V. 1939r.

LMY.

+

Lipno 8
POZ/Alc

Himowicz Aleksander

Brat młodszy z kompanii w rezerwie w 1939 r.
 Był żołnierzem w przedlinach z nadporucykiem
 polskiego w p.m. Lipno. Był komendantem placówki
 PZO? PZO (później 242-Dr) w Lipnie. W kwietniu 1942 r.
 zorganizował Jerzego Jabłońskiego. Polecił Jabłońskiego
 rozpoznać w czasie tej wyprawy w rejonie Modrowie -
 Wybudowanie. Zginął w lesie w Stępkach
 podczas pobytu (później)
 z Młotkowskim z 3/4 sierpnia 1944 r.
 z ręki Jerzego Jabłońskiego

uży.

Włodkowiec 9
Lipno
PZP, PK

Wimowski Aleksander - kmdt płoc PK Lipno
spotykał się z podkomendantym roz na
2-3 tygodnie, dostarczał fajne paszki
do datnego kwateronu, przekazywał wartościowe
informacje o doświadczeniach i zmianach
w ruchu kwateronów i innych

Dróble: relacja Józefa Jabłonkowskiego
str. 5, kwateron M-322

MSJ.

+ Winiowski Aleksander

Lipno 12
POZ-AK
part.

nota biograficzna,
zob. c. 1

zob. Winiowska Elżbieta,
opr. B/152 s. 44-45 = bibl. FAPAK

RG IV 110

+ Winkowski Aleksander
poprawnie Winkowski

Sipmo
POZ-AK 13

Winkowski Aleksander - ur. w 1912r w Wielgim zamieszkały
X s. 108 w czasie okupacji w Małanówku, gdzie dou-
stawał grupą POZ - AK. Zginął 5.VIII.1944
1944r. w Hucie Słepskiej w potyczce z żandarmami

zob. Winkowska Elżbieta, opr. B/152
s. 108 = bibl. FASPAK

eg. WHP

+⁴ Witowski Aleksander Lipno 14
rolnik z Malanówka 302-7K
gm. Ligowo, z grupy part. dokony-
wał wypadów na policję niemiecką,
likwidował kolaborantów; zgimpł
5.08.1944 podczas strzelaniny z
żandarmerią, umożliwiając wycofa-
nie się towarzyskom; współpr. z grupą
mestweln radipwego W. Jombolskiego.
zob. Witowska E. Powstanie i
działalność 302 na terenie
18/10 por. Lipno... 1 s. 38 opr. 3/152 (1437K)

Wimowski (i.m.)

Lipno¹⁵
ASK

Dca plutonu egzekucyjnego,
który miał wykonać wyrok na
du szyniskim; symptom podczas obławy
Niemców me pluton egzekucyjny.
Okoliczności śmierci.

zob. rel. str. 5 Zygmunt Setki
N: 820/1547 Pom. 2.1/1 Lipno

Wg. V'11

+ Wimowski Aleksander Wroclaw
POL-PL 16

zob. Liotkowski B., Polska
Podziemna we Kijowie...
Torun 1908, s. 200, 294, 302-304,
308, Wn 3, 537, 539-540, 580.

Wł, 1, 115

H. Mowinholce lipiec 1947 r.

Kserokop. 200 +

materiały
Drzewieckiego
żona - 87-630 Skępe

M-815/342

Włodawek
R. 1942

+ Winowski Aleksander

Wimowski Aleksander

